

การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนเครือข่ายวิจัยโครงการโรงเรียนสุจริต
โรงเรียน	ชุมชนสว่างวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๒
ชื่อกิจกรรม	รูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยาโดยใช้หลักธรรมศาสนา
ลักษณะกิจกรรม	กิจกรรมใหม่
สอดคล้องกับยุทธศาสตร์	สร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ปลูกจิตสำนึก ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสพฐ. ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปีการศึกษา ๒๕๖๒
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	โรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๒

แบบรายงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) Best Practice
รูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน โดยใช้หลักธรรมทางศาสนา
โรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๒

๑. Best Practice

๑.๑ สภาพทั่วไป

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเกิดการขับเคลื่อนในลักษณะที่มี ความเชื่อมโยงและกระทบถึงกันอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติ ทุกประเทศทั่วโลกต้องเผชิญอย่าง หลีกเลียงไม่ได้รวมถึงประเทศไทยก็ต้องเผชิญหน้ากับการปรับเปลี่ยนที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้กระบวนการพัฒนาการด้านต่างๆ ของประเทศขาดความสมดุล ก่อให้เกิดสภาพปัญหาที่ต่อเนื่องเกี่ยวพัน หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่สั่งสมติดต่อกันมา ยาวนานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงของประเทศรวมถึง ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อสายตาของประชาคมโลก ประเทศไทยยังคงต้องประสบปัญหาดังกล่าวที่นับวันจะมีรูปแบบของการกระทำความผิด ทุจริตคอร์รัปชันที่หลากหลายมิติ มีความซับซ้อนมากขึ้นเพื่อปกปิดลักษณะของการกระทำให้ไม่มีร่องรอยหรือปรากฏหลักฐาน ทำให้ตรวจสอบได้ยากไม่เป็นที่สังเกตของสาธารณชนมูลค่าของการทุจริตที่สูงขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้กระทำความผิดกระจายวงกว้างออกไปไม่เฉพาะข้าราชการประจำและนักการเมืองเท่านั้น แต่ไปสู่กลุ่มบุคคลทุกสาขาอาชีพ

๑.๒ ลักษณะสำคัญของ Best Practice เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน โดยการนำหลักธรรมทาง พุทธศาสนา (หลักไตรสิกขา) มาบูรณาการในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีจิตสำนึกสุจริตตามคุณลักษณะ ๕ ประการ ของนักเรียนโรงเรียนสุจริต

๒. หลักการและเหตุผล

โรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและสร้างเยาวชนของชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาทุจริตและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้ เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน จึงได้ดำเนินการโครงการ "โรงเรียนสุจริต" ในการพัฒนาและส่งเสริมการป้องกันการทุจริต และปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรมของชาติ ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ เรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยในหมวดที่ ๑ มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา ๒๔(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา เพื่อเป็นการสนับสนุนและ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ดำเนินงานปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน โดยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาบูรณาการในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนมีจิตสำนึกสุจริต ตามคุณลักษณะ ๕ ประการของนักเรียนโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย กระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อย่างยั่งยืนต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยาโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา
๓.๒ เพื่อใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยาโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา

๔. เป้าหมาย

๔.๑ เชิงปริมาณ

นักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยาทุกคน

๔.๒ เชิงคุณภาพ

นักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยามีจิตสำนึกสุจริตสูงขึ้นและมีการนำกิจกรรมตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นปกติ

๕. กรอบแนวคิด (Conceptual Frame Work)

รูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยาโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา ผู้รายงานได้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

๕.๑ รูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา

๑) หลักศีล ประกอบด้วย

* กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี * กิจกรรมออมทรัพย์

๒) หลักสมาธิ ประกอบด้วย

* กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม * กิจกรรมหน้าเสาธง * กิจกรรมนั่งสมาธิ

๓) หลักปัญญา ประกอบด้วย * กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน * กิจกรรมเสียงตามสาย * กิจกรรมจิตอาสา

๕.๒ คุณลักษณะสุจริตของ นักเรียน ๕ ประการ

๑) ทักษะกระบวนการคิด ๒) วินัย ๓) ซื่อสัตย์ ๔) อยู่อย่างพอเพียง ๕) จิตสาธารณะ

๖. ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมพัฒนา Flow Chart (แผนภูมิ) Model ของ Best Practice

๖.๑ ขั้นเตรียมการ

๑. เตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อสร้างความตระหนักในการพัฒนาจิตสำนึกสุจริต ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อเสนอแนวทาง รูปแบบ วิธีการ กิจกรรมในการขับเคลื่อนการทำงานที่เป็นรูปธรรม

๒. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๖.๒ ขั้นดำเนินการ

รายละเอียดของการดำเนินการตามกระบวนการเชิงปฏิบัติการ PAOR มีดังนี้

๑) ขั้นการวางแผน (Plan - P) ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการ และกำหนดแนวรูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ที่ร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑) หลักศีล * กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี * กิจกรรมการออมทรัพย์

๑.๒) หลักสมาธิ * กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม * กิจกรรมหน้าเสาธง * กิจกรรมนั่งสมาธิ

๑.๓) หลักปัญญา * กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน * กิจกรรมเสียงตามสาย * กิจกรรมจิตอาสา

๖.๓ ขั้นการปฏิบัติ (Action - A)

ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา โดยใช้หลักไตรสิกขา โดยจะบันทึกพฤติกรรม ทางกาย วาจาและพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความรู้ ซึ่งการบันทึกนั้นจะบันทึกให้ละเอียดครอบคลุมทุกๆ ประเด็นตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง จากการสัมภาษณ์และประเมินพฤติกรรมจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน โรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

๖.๔ ขั้นการสังเกต (Observation - O)

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประเมินพฤติกรรมนักเรียนจากการบันทึกของ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมาวิเคราะห์หาสาเหตุร่วมกัน เพื่อนำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้มาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น

๖.๕ ขั้นการสะท้อนผล (Reflection - R)

นำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรม โดยใช้หลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าอุเทน โดยใช้หลักไตรสิกขา ในครั้งต่อไป

๗. งบประมาณโครงการ

๒,๐๐๐.- บาท (สองพันบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดหวังให้เกิดขึ้น เมื่อดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนของ Best Practice แล้วตอบรับวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำนึกความเป็นไทย อยู่อย่างพอเพียงและจิตสาธารณะ และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนสุจริตข้อใด อย่างไรบ้าง

เมื่อดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอนการดำเนินงานแล้ว คาดว่านักเรียนจะมีจิตสำนึกสุจริต ตามคุณลักษณะ ๕ ประการของนักเรียนโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย กระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ สามารถขยายผลการปฏิบัติสู่ชุมชนในโอกาสต่อไป

๙. ร่องรอยหลักฐานระหว่างการพัฒนาที่แสดงว่าการดำเนินการนำไปสู่เป้าหมาย

๙.๑ ภาพถ่ายของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

๙.๒ สมุดบันทึกความดี/บัญชีการออม/สมุดบันทึกกิจกรรม

๙.๓ สภาพจริงของการปฏิบัติกิจกรรม

๑๐. Best Practice โครงการดังกล่าวสอดคล้องกับคุณลักษณะ ๕ ประการอย่างไรบ้าง

ลักษณะ	กิจกรรมที่สอดคล้อง	เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ
๑.ทักษะกระบวนการคิด	กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	บัญชีการออม
๒.ความมีวินัย	กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมนั่งสมาธิ	แบบสังเกต
๓.ความซื่อสัตย์สุจริต	กิจกรรมของหายได้คืน กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	แบบบันทึกความดี
๔.อยู่อย่างพอเพียง	กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	บัญชีการออม
๕.มีจิตสาธารณะ	กิจกรรมจิตอาสา	แบบสังเกต

๑๑. การดำเนินงาน Best Practice

๑. การปลูกฝัง ๒. การป้องกัน ๓. การสร้างเครือข่าย	๑. หลักศีล ประกอบด้วย ๑.๑ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ๑.๒ กิจกรรมอ้อมทรัพย์ ๒. หลักสมาธิ ประกอบด้วย ๒.๑ กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ๒.๒ กิจกรรมหน้าเสาธง ๒.๓ กิจกรรมนั่งสมาธิ ๓. หลักปัญญา ประกอบด้วย ๓.๑ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ๓.๒ กิจกรรมเสี่ยงตามสาย ๓.๓ กิจกรรมจิตอาสา	ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา จิตสำนึกสุจริตของ นักเรียนโรงเรียน บ้านท่าอุเทน โดยการบูรณาการกับ กิจกรรม การเรียนการสอนและ กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา

๑๒. เครื่องมือที่ใช้ในตรวจสอบ(แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบตรวจผลงาน ดัชนีชี้วัด)

- ๑๒.๑ แบบตรวจผลงานนักเรียน / ผลการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์
- ๑๒.๒ สมุดบันทึกความดี/สมุดบันทึกกิจกรรม/ต้นไม้แห่งความดี
- ๑๒.๓ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
- ๑๒.๔ แบบทดสอบการคิดคำนวณ

๑๓. แนวทางขยายผลสร้างเครือข่าย/วิธีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- ๑๓.๑ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในกิจกรรมหน้าเสาธง
- ๑๓.๒ จัดรายการเสียงตามสาย
- ๑๓.๓ จัดแสดงนิทรรศการในกิจกรรมของโรงเรียนเครือข่ายเขตพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๔. ปัญหาและแนวทางแก้ไข

นักเรียนบางส่วนยังไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเท่าที่ควรมอบหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องด้วยความเอาใจใส่และ รายงานผลการด าเนินงานในที่ประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษาในทุกเดือน

๑๕. ข้อเสนอแนะ

บูรณาการกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักเรียนในแต่ละวัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจนเป็นวัฏจักรหนึ่งของการดำเนินชีวิตปกติ